अनूष्मपर Tatpur. m. f. n. (-रः-रा-रम्) Not followed by a consonant called ऊष्मन् q. v. E. अ neg. and ऊष्मपर.

अनृक्क Bahuvr. m. f. n. (-क्कः-क्का-क्कम्) Not having or containing a verse from the Ṛigveda. (The form अनृच्क which occurs in the present edition of Páńini, is wrong.) E. अ priv. and ऋच्, samásánta aff. कप्.

अनृक्षर Bahuvr. m. f. n. (-रः-रा-रम्) Thornless (as a path; ved.). E. अ priv. and ऋक्षर.

अनृच् Bahuvr. 1. m. f. n. (-क्-क्-क्) Not having or containing a verse from the Ṛigveda. Comp. अनृक्क.

2. m. (-क्) One not possessing i. e. not conversant with, the Ṛigveda. Comp. अनृच. E. अ priv. and ऋच्.

अनृच Bahuvr. m. (-चः) One not conversant with the Ṛigveda. E. अ priv. and ऋच्, samásánta aff. अ.

अनृच्क. See the remark s. v. अनृक्क.

अनृजु Tatpur. 1. m. f. n. (-जुः-जुः-जु) ¹Not straight. ²Wicked.

2. m. (-जुः) A shrub, explained by तगर q. v. E. अ neg. and ऋजु.

अनृण Bahuvr. m. f. n. (-णः-णा-णम्) Free from debt, unindebted. E. अ neg. and ऋण.

अनृणता f. (-ता) or °त्व n. (-त्वम्) Freedom from debt. E. अनृण, taddh. aff. तल् or त्व.

अनृणिन् Tatpur. m. f. n. (-णी-णिनी-णि) Free from debt or obligation, unindebted. Also अऋणिन् (without ágama नुट्). E. अ neg. and ऋणिन्.

अनृत Tatpur. I. 1. m. f. n. (-तः-ता-तम्) Untrue.

2. n. (-तम्) Untruth, falsehood. (In the mythology of the Puráńas Anṛita is the son of Adharma (vice) and Hinsá (violence), and the brother of Nikṛiti (immorality); they intermarry and have two sons, Bhaya (fear) and Naraka (hell) and twins to them, two daughters, Máyá (deceit) and Vedaná (torture) who became their wives. — In the Rámáyańa Anṛita is the name of one of the mystical weapons delivered to Ráma by Viśwámitra.) E. अ neg. and ऋत.

II. n. (-तम्) Agriculture. E. According to the native comm. the etym. would be the same as before; their account for the meaning 'agriculture' however is not very plausible, some explain it: 'because agriculture is like falsehood' or 'because agriculture cannot be carried on without falsehood', another refers ऋत in this sense to the radical ऋ 'to hurt' and explains it as a Bahuvr. 'that from which injury does not arise'. The etym. of this meaning and its probable connection with प्रमृत used in the same sense by Manu will be discussed in the Preface.

अनृतदेव Bahuvr. m. (-वः) (ved.) One to whom the gods are untrue. E. अनृत and देव.

अनृतद्विष् Tatpur. m. f. n. (-ट्-ट्-ट्) Hating untruth; a vaidik epithet of the Ádityas. E. अनृत and द्विष्.

अनृतभाषण Tatpur. n. (-णम्) Speaking an untruth, lying. E. अनृत and भाषण.

अनृतमय m. f. n. (-यः-यी-यम्) Untrue. E. अनृत, taddh. aff. मयट्.

अनृतवदन Tatpur. n. (-नम्) Speaking an untruth, lying. E. अनृत and वदन.

अनृतवाच् I. Tatpur. f. (-क्) An untruth, a lie.

II. Bahuvr. m. f. n. (-क्-क्-क्) Speaking an untruth, lying. E. अनृत and वाच्.

अनृतवादिन् Tatpur. m. f. n. (-दी-दिनी-दि) Speaking habitually the untruth, a liar. E. अनृत and वादिन्.

अनृताख्यान Tatpur. n. (-नम्) Speaking an untruth, lying, a lie. E. अनृत and आख्यान.

अनृतिन् m. f. n. (-ती-तिनी-ति) A liar. E. अनृत, taddh. aff. इनि.

अनृतु I. Tatpur. m. (-तुः) A wrong season, improper or forbidden time.

II. Bahuvr. f. (-तुः) See the following. E. अ neg. and ऋतु.

अनृतुकन्या Karmadh. f. (-न्या) A girl before menstruation or about ten years old. E. अनृतु II. and कन्या.

अनृतोद्य Karmadh. n. (-द्यम्) Untrue speech, falsehood. E. अनृत and उद्य (वद्, kṛitya aff. क्यप्).

अनृप Bahuvr. m. f. n. (-पः-पा-पम्) Without a king, kingless (as a country). E. अ priv. and नृप.

अनृभुक्षिन् Bahuvr. m. f. n. (-क्षी-क्षी-क्षि) (?) Without Indra. (The Siddhántakaumudí gives अनृभुक्षी as the fem. of अनृभुक्षिन् instead of अनृभुक्षिणी in the instance अनृभुक्षी सेना, but this form is not supported by the old gramm. authorities.) E. अ priv. and ऋभुक्षिन्.

अनृशंस Tatpur. m. f. n. (-सः-सा-सम्) Not mischievous, not cruel, mild. E. अ neg. and नृशंस.

अनृशंसता f. (-ता) or °त्व n. (-त्वम्) Mildness. Compare आनृशंस and आनृशंस्य. E. अनृशंस, taddh. aff. तल् or त्व.

अनेक Tatpur. m. f. n. (-कः-का-कम्) ¹Not one, much, many, multitudinous. (In the Sánkhya-phil.: one of the characteristics of the discrete principle or व्यक्त, since it comprises बुद्धि, अहङ्कार, the five तन्मात्र and the eleven इन्द्रिय qq. vv., the reverse of एक, the characteristic of प्रधान or अव्यक्त qq. vv., the Undiscrete, and of पुरुष q. v., the Soul.) ²Not united, separated; e. g. यथा संधीयमानानामनेकीभवतां स्वरः। उपदिष्टस्तथा विद्यादक्षराणामवग्रहे ॥. E. अ neg. and एक.

अनेककाल Karmadh. m. (-लः) Much time, a long time; the accus. used adv. E. अनेक and काल.

अनेककृत् Tatpur. m. f. n. (-त्-त्-त्) Doing much (an epithet of Śiva). E. अनेक and कृत्.

अनेकक्रिया Karmadh. f. (-या) A plurality of acts, of cognitions; e. g. न (एकं मनः) युगपदनेकक्रियोपलब्धेः '(the mind is) not (one), because it perceives more than one cognition'. E. अनेक and क्रिया.

अनेकक्षेत्रव्यवच्छेदक Tatpur. m. f. n. (-दकः-दिका-दकम्) What separates several fields from one another (as a boundary or a piece of land common to both). E. अनेक-क्षेत्र and व्यवच्छेदक.

अनेकगोत्र Bahuvr. m. (-त्रः) (In Law.) A boy who belongs to different i. e. to two families, viz. to that of his own and to that of his adopted father; comp. असमानगोत्र; e. g. सर्वत्रानेकगोत्राणामेकोद्दिष्टं नये ऽहनि. See also द्व्यामुष्यायण. E. अनेक and गोत्र.

अनेकज Tatpur. 1. m. f. n. (-जः-जा-जम्) Born more than once.

2. m. (-जः) A bird (viz. born in the shell and upon being hatched). E. अनेक and ज.

अनेकता f. (-ता) Muchness, multitudinousness. E. अनेक, taddh. aff. तल्.

अनेकत्र Tatpur. ind. In various places, in many respects; e. g. यद्यप्यनेकत्र सुराशब्दप्रयोगो दृश्यते &c. E. अ neg. and एकत्र.

अनेकत्व n. (-त्वम्) The same as अनेकता; e. g. प्रयत्नकार्यानेकत्वात्कार्यसमः. E. अनेक, taddh. aff. त्व.